

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A pályázatokról.

A pályázatok *helytelen* kiírásából igen gyakran merülnek föl panaszok és viszálykodások.

Azért röviden felsorolom ama leggyakrabban előforduló hibákat és ferde eljárásokat, melyekre a tanítónak figyelnie kell, mielőtt pályázatát beadná, vagy állását elfoglalná. Tapasztalatból beszéltek, a gyakorlati életből vett példák nyomán.

Mindenekelőtt legfontosabb annak megállapítása, hogy a pályázati hirdetés megegyez-e a díjlevéllel?! Természeteszerűleg ennek így kellene lennie, de a tapasztalás azt bizonyítja, hogy igen sok esetben — különösen a hitfelekezeti iskoláknál — a pályázatot a díjlevélről eltérőleg, sokkal kedvezőbbben írják ki, kiváltképp a rosszabb állásoknál, hogy csak minél több pályázó akadjon. Ha ily esetben az illető mindjárt nem rendezi és nem rektifikálja a dolgot, akkor ő a vesztes fél, mert a felsőbb hatóságok föltétlenül a díjlevelet ismerik el irányadónak, s a pályázati hirdetményben, vagy csak szóval ígért különbözetet, még törvényes úton sem érvényesítheti. Ez ugyan igazságtalanságnak látszik, de — sajnos — mégis így van! Itt önkénytelenül is fölmerül a kérdés, hogy ki felelős a pályázat tartalmáért és az esetleges különbözetért? Ezt könnyű kitalálni: az iskolaszék, vagy annak elnöke, aki a pályázatot kiírta! Igen ám, csak hogy ily esetben nem akad gazdája, sőt megtörtént már, hogy mentségül sajtóhárára (?) is hivatkoztak.

Tudok esetet, hogy a díjlevél és a «N. L.»-ban hirdetett pályázat közt (melynek alapján az illető pályázott) csaknem 200 korona különbség volt, s mikor a dolog vitássá vált, a felsőbb hatóság a díjlevélhez ragaszkodott és a «N. L.»-ban hirdetett pályázatot nem ismerte el hivatalosnak, s így a tanítót keresetével elutasította.

Vannak esetek továbbá, hogy a pályázatban nem írják ki a mellékes köteleességeket, vagy azok egy részét elhallgatják, s így az állás sokkal jobbnek tűnik föl, mint amilyen tényleg és az

illető csak akkor ébred tudatára, hogy keservesen esalódott, mikor már állását elfoglalta.

Azért figyelemmel kell kísérnünk azt is, hogy mennyi a tisztán tanítói jövedelem és mennyi a kántori, mert vannak oly helyek, ahol a jövedelem legnagyobb része kántori és más teendők címén van fölveve s a tisztán tanítói aránylag igen csekély és előfordultak oly esetek, hogy a tanítónak új állomásán a néhány korona látszólagos fizetési többlettel szemben a nyugdíjigénye tetemesen csökkent, sőt felére redukálódott, mivel díjleveleiben a kántorságért, sekrestyési teendőkért, harangozásért, stb. járó díjak is fölveve voltak, melyek azonban a nyugdíjigény megállapításánál kihagyatnak.

Ennek szabályozására és a visszaélések megszüntetésére — nézetem szerint — szigorú rendeletet kellene kibocsátani úgy a magas Miniszteriumnak, mint a főt. egyházi Főhatóságoknak, hogy a pályázati hirdetés a díjlevél szövegével teljesen megegyezzen (s abban nemcsak a jövedelem, de a mellékes köteleességek is — legalább röviden — felsorolandók, hogy mindenki tisztán láthassa, mire pályázik?! mert ellenkező esetben a pályázatban föltüntetett többletért az iskolaszék, vagy a pályázatot kiíró elnök, föltétlenül felelős, s azt bármi módon is megtéríteni tartozik. De ne is várjuk ezt be, kedves kartársak, hanem saját érdekünkben hasonlítsuk össze a pályázati hirdetést a díjlevéllel, mielőtt pályáznánk, s ha tetemes eltérés mutatkoznék a kettő között, akkor biztosak lehetünk, hogy ott baj van! Igaz ugyan, hogy ez igen költséges pl. távolabbi helyeknél, de mégis jobb erről előzetes meggyőződést szerezni, mintsem azután örökös viszálykodásban és elégedetlenségben élni.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni a lakást és kerti viszonyokat sem, mivel ezekből is sok kellemetlenség és pörlekedés származik. Mert ha a tanító valamit javíttatni, vagy változtatni akar, könnyen odadobják, hogy: «látta, mire gyűtt ide!» vagy: «a másíknak így is jó volt» stb. Az ilyesmit legjobban mindjárt előre megbeszélni, s ha

lehet, rendbehozni. Ne tévesszenek meg minket a hangzatos ígéretek, melyekkel kezdetben minden új tanítónak kedveskednek *szoktatónak*, hanem jegezzük meg, hogy a szó szellő és — mint a közmondás tartja — «új szita szegen függ». Az igazat megvallva, én most a tanácsadó veréb szerepét játszom, azért tanulatok a más karán és viryázatok, kedves kartársak, hogy ti is így ne járjatok, mert eső után késő a köpenyeg.

Győrő.

Tamássy Géza.

A magyar nyelv intenzívebb tanítása.

(Folytatás.)

Mivel és hogyan kedveltessük meg a magyar nyelvet tanítványainkkal? Erre kérem legkönynyebb a felelet: mint mindent, úgy a magyar nyelvet is csak e három által lehet a gyermekekkel megkedveltetni, ez: a dal, a játék, a mese. Sajnos, igen sok iskola e hármát nem kultiválja. Pedig nevelés szempontjából is a legfőbb fontosságú ez, mert hogy satnya, koraérett gyermekek oly tömegesen fordulnak elő, okát leginkább abban kell, hogy az ember ily zsenge korban tudományos rendszerbe szedett száraz alapon szerzi már elemi ismereteit is, holott ez a gyermek lelki világával összeferhetetlen, mivel ezen ismereteket a gyermekeknek játszva, mulatva kellene elsajátítaniok és ez volna az ideális népiskolai tanítás. A mai rendszer mellett a gyermeki lélek oly hamar kifrad és ekkor, mint az eltikkadt virág a csendes és meleg esőtől mintegy új életre ébred, úgy frissül föl az elfradt gyermeki lélek a dal, a játék és a mese által. Különösen tanítsuk meg a gyermekeket sok-sok magyar játékra és engedjük meg tanítványainknak, hogy a melegebb idő beálltával úgy reggel, mint délután jóval korábban jöjjenek az iskolába és fölügyeletünk alatt vagy az iskola udvarán, vagy más az iskolához közel, és erre alkalmas helyen, játszhasanak. Mivel pedig az örömtől túlaradt gyermeki szív a társasjátékok alkalmával lármásan nyilvánul, iparkodjunk a gyermeki lélek e lármás nyilvánulását is a helyes méderbe terelni, vagyis leginkább oly társasjátékokat tanítsunk, melyek dallal vannak összekötve. Mily öröm azt nézni, midőn a gyermekek magyar dal mellett így játszanak. Hogy hol vegyék kedves kartársaim az ily játékokat, azt is megmondóm. Tessék meghozatni Kiss-Kun szerkesztők által szerkesztett «Játéktanító vezérkönyv»-et, az ára 80 fillér. Mondjak valamit a meséről is? Tudjuk, hogy a gyermeki lélekhez oly közel álló és még romlatlan falusi köznépünk is mily örömmel hallgatja a legnaivabb meséket is, hát a gyermekek hogy ne hallgatnák azt örömmel! A mesének nagy nevelői hatását tekintve, én a népiskolai tantervben erre külön órát kívánnék, ha rajtam állana.

Ismélem: tanítsunk minél több magyar dalt és dallal összekötött játékot. Ha pedig elkövetkezik a nagy vakáció, a liba-szezon, tanítványaink magyar dalától és játékától fog visszhangzani a

mező, és ha a játékban kifaradtak, összeülnek egy esomóba egy-egy gabona-kereszt árnyékában, s míg libácskák szorgalmasan keresgélnek az elhullott szemet a letarolt szántón, egyik-másik ismétli hallgatósága előtt a tanítótól hallott kedves, kis meséket. A hallgatók közt ott van egy-egy csöppség, aki még ugyan nem tanuló, de azért szeméit az elbeszélő ajkára szegezve, bűmuló arccal figyel annak minden szavára, nem érti még ugyan, hanem a játékban részt vesz, sőt egy kicsit dalol is már, nyelvmesterei pedig, a játszó-pajtások, már megis tanították őt egy kicsit magyarul érteni is. És ha e gyermek bekerül majd az iskolába, a tanító legnehezebb feladata vele szemben már meg van oldva, tudniillik a gyermek nemcsak hogy megkedvelte már a magyar nyelvet, de egy kis magyar tudása is van. Így segítenek nekem nehéz feladatam teljesítésében az igazi nyelvmesterek, az én tanítványaim; mert a gyermeknek a gyermek az igazi nyelvmestere. Ne tudjanak tanítványaink mást, csakis magyar dalt, játékot és mesét. És ha leány-tanítványaink egykor anyákká lesznek, ők is beállanak a nyelvi egység megteremtésében a legfőbb segítő-társnak: magyar dallal altatva magzataikat, magyar játékkal és magyar mesével iparkodnak örömet szerezni a már beszélő és öntudatra ébredező gyermeki szívnek. Bismarck egykor azt mondta, hogy a franciákat a német schulmeisterek verték meg; a magyar schulmeistereknek pedig, a néptanítók seregének, a jövőendő Magyarországot megteremtéséért kell megfeszített erővel küzdeniök, de akkor e sereget ne illúziókkal hitegessék, hogy midőn az ígért testté lön, azt lássa, hogy ő tulajdonképen egy nagy semmi, akinek fáradozásaiért jutalmul adják a megaláztatást és nyomort és így elkeseredett szívvel, reménye vesztetten induljon a hódító csatára; — koldus-sereggel csatát nyerni nem lehet. Legyen e drága haza, mindnyájunk szerető anyja, elhagyott gyermekei, a néptanítók iránt is könyörületes és biztosítson nekünk legalább tűrhető anyagi helyzetet és mi esküvel is fogadjuk, hogy kettőztetett szorgalom mellett, Istenbe vetett bizodalommal indulnak a küzdelembe, hogy beteljesüljenek egyik jeles politikai írónk e profétai szavai: «Nemzetünkre nagyobb jövő vár, mint minő volt multja. De csak úgy, ha érzi hivatását s hivatásának szellemében cselekszik, mert Magyarország vagy nagy lesz, — vagy nem lesz.»

N.-Valkháza.

Kántor István.

Iskolai értesítők.

Ezúttal a következő értesítőkről emlékezünk meg.

A győrvárosi róm. kath. elemi-népiskolák XXVIII. évi értesítője az 1903-4. tanévről. Szerkesztette: Millner Antal igazgató-tanító. Kiadja: a győrvárosi róm. kath. elemi iskolai önkormányzat. Győr város kath. iskoláit az autonóm hitközség tartja fenn. Az önkormányzat az 1904. évről 60.578.4 kor. szükségletet irányzott elő. Ebből fedezetet nem nyert 15.518.4 kor. amit a kivetett 5% iskolaadóból fedeztek. Az önkormányzat tiszta vagyona épületekben, értékpapirokban és alapítványokban 151.065 kor. 95 fillér. Az iskolákat fönntartó és annak ügyeit intéző önkormányzat

III. *Képviseleti testületből* és annak tisztikarából, ez intézi a róm. kath. elemi oktatás ügyét. II. *Az állandó választmány* köztársasági elnöki és képviselőtestület elé tartozó ügyeket, indokolt javaslatokat tesz stb. III. *Az iskolaszék* közvetlen tanácsjogaival intézi az elemi oktatást és nevelés ügyét. IV. *A tanítói bizottság* az iskolák beléletébe vágó erkölcsi és szakmai nevelés és oktatás körében szükséges intézkedésekre és változásokra vonatkozó javaslatokat készít és illetékes intézkedés végett az iskolaszék elé terjeszt. Fontosabb javaslatai voltak: A jövőben alkalmazandó tanítóknak kötelesek férjhezmenetelük esetére állásukról lemondani. A magyar nyelv tanoknak egyöntetű tanítását hitosítási hivatott nyelvtani munkát megbírálja és könyvnyomtatás iránt intézkedést kér. A tanítószéknek a tanítói és ifjúsági könyvtárak gyarapítására és egyforma irófüzetek meghonosítására vonatkozó javaslatait pártolól az iskolaszék elé terjeszti. V. *Az elsőfokú fegyelmi bíróság*. VI. *A főlebbviteli fegyelmi tanács*. VII. *Az alófelosztató bizottság*.

Ezen ismertetésünk kapcsán fölvetjük az eszmét, hogy mily áldásos és üdvös volna, ha addig is, míg az autonómia megvalósul, ily önkormányzat alakíthatnánk ország-szerte a kath. népoktatási intézetek főtartására. Meg vagyunk győződve, hogy a győri önkormányzat szives készséggel bocsátja rendelkezésére az érdekelteknek önkormányzatának szervezési szabályzatát. Most már ráterve az értesítő egyéb részeire, kiemeljük *Millner Antal igazgató-tanító értekezését* «*A család szerepe a nevelésben*», e tételről. Igen tanulságos és időszzerű értekezés ez. Szól a családról, mint nevelő tényezőről és azon föladatairól, melyeket a szülők hivatottak betölteni, mert «*A nevelés süllypontja a családban van*». Hangsúlyozza, hogy mennyire üdvös szokás volna az, hogy ha a különféle társadalmi egyesületekben a pedagógia körében is tartanának egy-egy előadást, vagy fölolvastatást avégből, hogy a szülők tájékozott nyerjenek a korszerű nevelési elvtételekről és irányokról. Szorgalmazza az ifjúsági egyesületek létesítését és ott, ahol az lehetséges, a szülői konferenciák meghonosítását, mert főleg a szülők hivatnak gyermekeik egyéniségét jól megismerni, s így ők adhatnának e tárgyban a gyermekeiket nevelő tanítóknak sok dologban célra vezető információkat. Az első részben részletesen beszámol az év történetéről, mely világos képet tár föl annak az odatadó buzgalomnak, mit a győri róm. kath. iskolák a vallásos és hazafias nevelés érdekében kifejtettek. Az iskolának 36 tanítója van, élén az igazgató-tanítóval. A leányiskolákat kető kivételével, szerzetesnők vezetik. Minden iskolának külön van tanítói és ifjúsági könyvtára, melynek gyarapításáról évről-évre gondoskodnak. Fölünteti a használatban levő tankönyveket is, e helyen megemlítjük, hogy az iskolák kevésbé használják a Szent-István-Társulat kiadványait. A hitközség iskoláiba beiratkozott összesen 1912 tanuló. Az évi mulasztások száma 29.585, ebből nem igazolt mulasztás csak 212 félnap. Az értesítő végén az igazgató részletes utasítást ad a szülőknek a következő tanévrre.

A sümegvárosi felső leányiskola és a róm. kath. elemi fiú- és leányiskola értesítője. Szerkesztette: Banfi Alajos igazgató. Érdekes része az értesítőnek az a közlése, hogy a hat éves tankötelesek közül 46-ot testi gyengeség miatt nem vehettek föl az elemi iskolába. Az igazgatói jelentés nem mértékletlen pálinka. borivásnak, szóval az elterjedt alkoholizmusnak rója ezt föl. Kerestük, de nem találtuk, hogy az érdemes tantestület ilyen szomorú ténnyel szemben hogyan védekezett az iskolai életen kívül. Meg vagyunk győződve, hogy a kath. iskola neves tantestülete e téren nem maradt tétlenül. Az iskola mellett virágzó faiskolát gondoz a testület. Az ismétlő iskola fennáll. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül, hogy a Szent-István-Társulat kiadványában megjelent Dreisziger-Róvó-Számord- és Szokoló-féle jeles tankönyvvel szemben más szerzők és kiadók új könyvét használják úgy a fiúknál, mint a leány és ismétlő iskolában. Az iskola mellett óvoda is van, sőt dícséretes képzemenyezésről szól a háziipar-tanfolyam, melynek 41 tanulója volt. E tanfolyamot a gazdakör támogatja. A tantestület tanácskozásairól szóló jelentés azt mutatja, hogy az intézet gondos pedagógiai vezetés alatt áll. A sablonos

konferenciák helyett tanulságos eszmecsereket folytatott a tantestület időszzerű nevelési és tanítási tétélekről. A tanítótestület az igazgatóval együtt 15 tagból áll. Beiratkozott az elemi iskolába összesen 765, a felső leányiskola I—II. osztályába 25 tanuló.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Katholikus Tanítók Országos Bizottságának közgyűléséről.

II. A népiskolai törvénytervezet második fejezete.

A népiskolai törvénytervezet második fejezete a népiskola két tagozatáról szól. A tervezet e részének legnagyobb tévedése, hogy a felekezeti iskolák fejlesztését a politikai községtől elültja. Már eddig is egy elhamarkodott miniszteri rendelet mennyi bajt okozott, nehéz volna föl-sorolni, hogy ez a jövőben e bajokat csak növeli, az biztos. Ez által erőt vágnak a felekezeti iskolákon, s mivel a felekezetek szegénysége képtelen az iskolák fejlesztésére, azért elvárzenek lassan, de biztosan a katolikus iskolák. Koromája az egész javaslatnak a felekezetienség elve. Mire vezet ez, azt már a jelen szomorú esetei igazolják. Mi, kik boldognak akarjuk látni a magyar hazát, teljes erőnkől küzdünk a népiskolák belső életének vallás-erkölcsi alapjáért.

Gásvéni: Vilmos (Esztergom) volt a fejezet előadója: a népiskola két tagozatáról szólva, fejtegeti az 1868. évi XXXVIII. t.-c. eredménytelenségének okait. Nines kath. tanító, ki mindenét ne fordítaná a magyar állam jólétére. Nemesak magyarok, hanem keresztények is vagyunk, kiknek figyelnünk kell, hogy biztosítsuk a vallási szellemet. Szerinte a törvény különösen kedvez a közös iskolának, míg a felekezeti iskolát védtelenül hagyja, nem támogatja: azért kell most a felekezeti iskolát erősíteni. Így érthető csak, hogy 36 év után új törvénnyel kell biztosítani a régit. Nem hiszi, hogy a tekintetben használni fog a benyújtandó javaslat. Az a véleménye, hogy az egész javaslat inkább politikai, mint pedagógiai szempontokat tart szem előtt. A magyar nyelv ügyében nem lát a javaslatban semmi haladást, sőt visszaeséstől tart, esetleg több idegen ajkú tanuló kedvéért lehetővé teszi több idegen nyelv tanítását. Nem célja a magyar tanításnak, hogy más nyelveket tanítson: ki kell mutatni a magyar nyelv domináló voltát. A magyar iskolák tanítási nyelvét megváltoztatni nem szabad: legyen az mindenütt magyar. A katolikus tanítópolitika támogatja az államot a magyar nemzeti eszme megvalósításában, de *biztosítani akarja a népoktatás vallás-erkölcsi alapját is*, azért a hitközönnyösséget terjesztő közös iskolát ki kell szerinte a törvényből törölni. Vallásra és erkölcsre szükség van, ki kell mondani: az iskolák vallás-erkölcsi alapra fektetendők. Pedagógia szempontból sokalja 80 tanulóknak egy teremben való oktatását, valamint a fiúk és leányokat is külön óhajtja tanítani. A leányövendékek alaposabb oktatását kívánja, azért a tanítók között legyen nő is, ki a kézimunkát oktathassa. Hangsúlyozza, hogy a katolikus nép- és ismétlőiskolákat hathatósan támogassa az állam. Végül helyteleníti, hogy a közoktatásügyi kormány az 1868. évi törvényt legujabban oly módon magyarázza, amely a politikai községtől fenntartott katolikus felekezeti iskolák fejlesztését teljesen megakasztja. Ennek elkerülése céljából kívánunk oly törvényes intézkedést, hogy a katolikus iskolákat tovább fejleszthessük azokon az alapokon, melyeken eddig állott.

A következő javaslatot terjesztette elő, mondja ki az Országos Bizottság, hogy:

1. a népiskola belső élete vallás-erkölcsi alapra fektetessék és a felekezetienség elve töröltesse a népiskolai törvényből;

2. a tanulók 20 százaléka mellett az oktatás nyelve teljesen magyar legyen és az egyszerű magyarnak megálapított tanítási nyelvet megváltoztatni nem szabad;

3. a 13. §. 4. bekezdése kihagyandó:

4. a tanító az ismétlőiskola vezetéséért külön díjakat kapjon;

5. az ismétlőiskolában a fiúk a leányoktól elkülönítve oktatóndók;

6. az ismétlőiskolánál több tanító működik, ott a leány-növendékek kellő gyakorlati oktatása céljából az egyik tanító mindig nő legyen;

7. az ismétlőiskolák felállításában ne csak a községek, hanem az iskolafenntartók is részesüljenek segélyben;

8. egy osztályban 60 növendéknél több ne legyen soha.

Barabás István: Ahhoz akar szólni, hogy «a tanító az ismétlőiskola vezetéséért külön díjakat kapjon». Az állam 7 téli és 4 nyári napi órát állapított meg, de mivel érezte annak helytelenségét, azért adta meg a gazdasági oktatásért azt a csekély díjat. Be van csempészve a törvényjavaslathoz az, hogy a tanító egy pár órát ingyen tanítson. Ez benne lappang a törvényjavaslathoz. Ahol az ismétlőiskola gazdaságira alakul, ott külön legalább 100 korona adassék a tanítónak.

Csavolszky püspök megjegyzi, hogy a tanterem befogadási képességet a tanterem területétől is függővé teszi, s így ki van zárva a túlszűfoltosság.

Matúská István hangoztatja, hogy nemzetiségi vidéken eredményt lehetetlen fölmutatni, ha 60 gyermeknél több van egy osztályban, így a magyarosítás teljesen ilhizorussá válik. Aki ily vidéken tanított, csak az tudhatja, minő nehéz munkája van a tanítónak, azért a maximális szám 60-nál nagyobb ne legyen, ha igazi eredményt akarunk és nem szemfényvesztést.

Orsovszky Jenő kívánja, hogy a közalapokból a felekezetek egyenlő arányban részesüljenek. Tegyük ki, hogy a létesítési és létesítendő közművelődési alapok javadalmi egyenlően osztassanak föl a fenntartó hatóságok között.

Báborgy János a legfőbb bajnak tartja, hogy valaminek az összes társadalmi intézményeket, úgy a népoktatást is lassan-lassan a szabadkőművesség titkos keze hálózta be. Innen van, hogy iskoláink folyton sorvadnak. Ez irányba hívja föl a figyelmet.

Guzsvenitz Vilmos javaslatát ezután egyhangúlag elfogadta a közgyűlés.

Tanítógyűlés. A «Löcse- és Iglóvidéki róm. kath. tanító-egyesület» f. hó 7-én Löcsefűrdőn tartotta közgyűlését. A virágokkal a zöld galyakkal szépen földiszített kápolnában Pajdussák Máté, iglói vikárius tartott szentmisét, melyen nagy számmal jelen voltak az egyesületnek tagjai. Az ünnepélyes «Veni Sancte» után az egyesület tagjai az izlésesen földiszített iskolai termet és tanítói lakást tekintették meg. A zászlódiszben levő fűrdői épületek előtt hatalmas diadalkapu s az ünneplőbe öltözött nép várakozott az érkezőkre. Dr. *Berwaldszky* János elnök remek beszéddel megnyitván a közgyűlést, fölkerlte *Sztonkó* József löcse-fölsőmajori tanítót a minta-tanítás megtartására, melyet Kozsár Anna tanítónő bírált meg és érette az egyesület jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a kitünő tanítónak. A jegyzőkönyv fölolvása után az egyesület nagy jötevőjének, *Szmrecsányi* Pál nagyváradi püspök úr Ó nméltóságának sorai olvastattak föl. Az egyházfejedelem, ki az egyesületet már szepesi püspök korában elhalmozta jótéteményeivel, az egyesületről a távolban sem feledkezett meg, s annak céljaira 400 koronát küldött. Viharos éljenzés után egyhangúlag az elnök azon indítványa fogadtatott el, hogy e nagylelkű adományért az egyesület mély és igaz hálaját jegyzőkönyvileg fejezze ki Ó nméltóságának, s hogy a most küldött összeget az egyesület, mint «Szmrecsányi alapítvány»-t kezelvén, annak eskis kamatait fordítsa egyesületi célokra. Felkészült helyesléssel fogadtatott dr. *Berwaldszky* János azon indítványa, hogy az egyesület pártfogója, dr. *Szmrecsányi* Pál nagyváradi püspök és védnöke, dr. *Páry* Sándor szepesi püspök, táviratilag üdvözlőessék. Ezek után dr. *Berwaldszky* elnök értekezett a népiskolai közoktatás reformjáról, hazafiasságtól áthatott elváltásában rámutatván arra, hogy a törvényjavaslat a nemzetiségi iskolákban korántsem biztosítja a magyar népleve és szellem teljes érvényesülését, s így annak megváltoztatása magyar nemzeti szempontból is kívánatos. Az előző értekezést a jelenlevők feszült figyelemmel hallgatták, s

hálás köszönetüket szünni nem akaró éljenzéssel fejezték ki. Következésképpen *Amler* Antal áll. tanítóképzőint. tanár értekezett a magyar egyházi zene fejlődéséről. Remek és nagyon érdekes előadásáért zúgó éljenzés és taps között az egyesület jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét a zene-történet e kiváló ismerőjének és a régi magyar zenei emlékek e hivatott, tudós buvárának. A tisztújítás megejtése után az országos tanítói segélyegyesület központi bizottságába képviselőül egyhangúlag *Greschák* Viktor löcsei el. isk. igazgató választatott meg.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Egy tanár levelei. Tudósnak a munkái a nagyközönség között nem szoktak népszerűek lenni, annak a munkájától, aki egyetemi tanár, már a könyv címlapjának olvasásánál megriad az átlagos olvasó. Fényes kivételt képez ezen szabály alól *Hilty* német tanár, aki *Levelek* cím alatt mondja el véleményét korunk szükségleteiről, nem professzorhoz illő unalmassággal, sok és unalmas tudományos adatokkal terhelve, hanem röviden, szellemesen s mégis alaposan, úgy, hogy munkái mind népszerűbbek lesznek Németországban, s a nagyközönség sem fázik tőlük, annyira, hogy ebből a művéből nyomban 16.000 példányt kellett nyomtatni. Egyik fejezetében, amely a legterjedelmesebb, a *nevelésről*, illetőleg a *nevelés művészetéről* szól. Abban sok tartalmas és mély gondolat olvasható, amelyekből ezt emeljük ki: *Hilty* előadja benne nevelési rendszerét, kárhozzátja a modern nevelés eltévelyedéseit, s sokban hozzájárul a modern pedagógiai problémák megoldásához. *Hilty* szerint a nevelés főcélja: *jobb, erősebb (lelkileg és testileg) és jobb lelkű embereket képezni a mostani átlagos embernél*. Ha szerinte fejlődés ez irányban nem mutatkoznék, akkor *egész művelődésünk nem érne semmit*. Kemény, dicsőséges szavak, amelyekben a modern pedagógiának irány van jelölve, de egyúttal kárhozzátás is van rája kimondva.

VEGYESEK.

A Szent-István-Társulat tankönyvjegyzéke az 1903/4. tanévre. A nagymélt. püspöki kar magas meghagyásából a Szent-István-Társulat évről-évre közrebozsítja azon tankönyvek jegyzékét, melyeket a püspöki kar rendelkezése szerint, mint a Szent-István-Társulat által kiadott, avagy a tankönyvizsgáló-bizottság által engedélyezett tankönyveket a kath. népoktatási intézetek használhatnak. T. előfizetőink ezen tankönyvjegyzékét a «Népnevelő» e heti számlával, díjmentesen, mint melléklet kapják meg, a melyre az érdekeltek becses figyelmét felhívjuk.

A kath. iskolai hatóságok szives figyelmébe. A nmélt. püspöki kar magas rendelete értelmében a magyarországi róm. kath. és gör. kath. iskolákban csak azok a tankönyvek használhatók, melyek a Szent-István-Társulat kiadásában jelentek meg, vagy általa approbálva a hivatalos Jegyzékbe fel vannak véve. Tekintettel arra, hogy a nem engedélyezett tankönyvek

alkalmazása úgy tűnnék fel, mint e magas rendelet ignorálása: tisztelettel kérjük a főt, esperes, plébános-igazgató és t. tanító urakat, hogy csakis a Szent-István-Társulat Jegyzékébe fölvevett iskolai könyveket vegyék a jövő tanévben használatba s b. megrendeléseiket, a mennyiben tehetik, a Társulat könyvkereskedésébe (Budapest, IV. Kecskeméti-u. 2.) intézzék. *A Szent-István-Társulat igazgatója.*

Samassa egri érsek a siketnémákért. Az egri érsek, dr. Samassa József úr ő excellentiája, a siketnémák érdekében nagyszerű alapítványt tett. Elhatározta, hogy a siketnémák hevesvármegyei intézetében öt növendék számára olyformán tesz alapítványt, hogy azok az intézetben állandóan bennlakjanak s internátusilag kezeltessenek. Ugyenezen alkalommal emberbaráti érzéstől áthatva Pánthy Endre fölszentelt püspök nagyprépost úr 350 koronát azzal küldött meg az igazgatóságnak, hogy mint egy alapítványi hely évi kamatából egy siketnémát vegyenek fel.

Halálozás. Egy érdemes kartársunk hunyta le szemét a föltámadásig örök nyugalomra: *Szalay István*, fertőszentmiklósi kántortanító, f. hó 20-án hosszas szenvedés és a baldoklók szentségének ajtatos fölvétele után elhunyt. Neje, gyermekei, unokái és hálás tanítványai gyászolják elhunytát; tanítótársai meg mint vezető kartársnak örök kegyelettel emléktét. Az ő. v. f. n.

Katholikus nagygyűlés Nemországban. Németországban az évenként megismétlődő katolikus nagygyűlést az idén Regensburgban tartják meg augusztus 21-én és a következő napokon. Tavaly Kölnben volt a gyűlés s akkor a magyarországi résztvevők elhatározták, hogy az idén nagyobb társaságot toboroznak össze, mert Regensburg jóval közelebb van s így a részvétel olcsóbb. Az utazási költség oda és vissza második osztályban 88 korona 50 fillér, harmadik osztályban 64 korona 90 fillér. A szálló költsége 2—4 márka lesz naponként az ellátáson kívül. Jelentkezni lehet Ernszt Sándor dr. képviselőnél (Ferenc József-rakodópart 27.).

Az országos iskolaszert-muzeum. A minap megnyílt országos iskolaszert-muzeum és pedagógiai könyvtár, amely a Tanítók Házában van, a kultuszminiszter rendeletéből minden vasárnap és esütörtökön délelőtt 9 óra és 1 óra között lesz nyitva.

A francia kulturharc következményei. 1879-ben Franciaországban 13 ezer nyilvános községi iskola volt, melyekben szerzetesek tanítottak. Ezenkívül még 7000 iskolában tanítottak az egyházi férfiak. A 20 ezer iskolába 1.600.000 tanuló járt. 1903-ban 2500 iskola lett államosítva, de még ekkor is 1.100.000 tanuló járt a katolikus szerzetesi iskolákba. Combes ezek kisajátítása érdekében államüzött 25 férfi és 81 nőtanító szerzetesrendet. Az új állam iskolák föllállítására 345 millió frankba kerül Franciaországnak és az évi költségek továbbra is 40 millió frankot fognak kitenni, pedig a szabadkőműves kormány erősen kötötte az ehét a karóhoz, hogy a költség csak 25 millió korona lesz. Ezeket a terheket eddig az egyház viselte, most az amugy is túlterhelt adófizetőkre vetik ki ezeket is. Ok azonban csak akkor ábrándulnak ki az államosítás mámorából, mikor már késő lesz.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. B. A szives meghívást a legnagyobb készséggel elfogadjuk. A kath. tanítók bizalma rendelkezik velünk, amikor az ügy munkát kíván tőlünk. — **E. I.** Levélben bővebben válaszoltunk. Szeptemberben a többi dologban is támogatni fogjuk. — **J. K.** Az illető lap szerkesztőjének szabad tetszésétől függ szubjektív véleményt nyilvánítni. Nemesak ön, hanem mások is szóvá tették lenyomatott véleményét: mi a közvéleményre építjük működésünket. Ennek itéletét meg javunkra ismerjük, de ez nem korlátoz abban, hogy a másoknak kifejezett elismerést örömmel tapasztaljuk. — **H. Gy.** Kiszedve közlésre vár. Intencióit teljesen osztjuk. Egyebekre levélben feleltünk. **V. E.** Készséggel támogattuk. Forduló postával intézkedtünk. — **B. V.** Lehetőleg jövő hét keddig, szerdaig várjuk a kért dolgokat. — **U. J.** A folytatásokat lehetőleg kerüljük; de mert ilyenkor kevés tér fölött rendelkezünk, a beosztásnál elkerülhetetlen. — **V.** A megbeszélte tételről várjuk az ismertetést. — **Sz. B.** A segélyalap gyűlése augusztus második felében szokott megtartatni. A meghívást közölni fogjuk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A jános-gyarmati (Bars megye) róm. kath. osztálytanítói állomásra pályázatot hirdetek. Tannyelv német-magyar. Javadalom: tisztességes lakás, 24 méter tűzifa és 800 korona. Járandóságok élvezete szeptember 15-től jár, mikor is az állás elfoglalandó. Pályázati határidő *augusztus 15. Feldmayer Agoston*, iskolaszéki elnök.

216 1—2

A bánhidai (Komáromm.) róm. kath. iskolánál a negyedik tanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése: 800 kor., 150 kor. lakpénz, míg természetbeni lakást nyerhet, 20 kor. papé. Kötelességei: egy osztályt vezetni, kántoriakban segédkezni, ismétlős leányokat társaival fölváltva oktatni. *A tót nyelv* birása és személyes megjelenés előny. Kérvények az iskolaszék elnökéhez küldendők. Határidő és választás *augusztus 14.* Az iskolaszék megbízásából *Herzán Caesar* iskolaszéki jegyző.

221 1—1

Nagy-Senkvicen (Pozsonym.) tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése évi 800 korona (620 kor. fizetés, 140 kor. államsegély, 8 köbméter tűzifa 40 kor. értékben), egy butorozott szoba. Tót nyelv szükséges. Határidő *augusztus 14.*

225 1—2

Sípkői (Nyitram.) róm. kath. tanítói állásra aug. 30-ig pályázat hirdettek. Fizetése államsegélyvel 800 korona. Lakása két szoba, konyha, kamra és kert. Nótanítók is pályázhatnak. A kérvények *Kubicsek Ferenc* verbói plébánoshoz küldendők.

224 1—1

A pozsony-majtényi iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhat csak okleveles tanító. Kötelezettsége a reábizott osztály tótajkú tanulóinak az előirt tantárgyakban, főkép magyar nyelven való tanítása. Javadalmazása: 800 korona, egy szobából álló lakás s leg-szükségesebb butorzat. A pályázatok *aug. 15-ig* nyújthatók be az *iskolaszék elnökéhez.*

233 1—1

Fekete-kelecsényi tanítónői állomásra aug. 20-ára pályázat hirdettek. Javadalmazása: 3 hold 537 □ öl szántóföld és kert. Legeltetés 1 db. szarvasmarhára és 2 sertésre. 4 ürméter tölgy dorongfa helyett 45 forint. Körülbelül: 6 hektoliter buza, 4 hektoliter rozs, 4 hektoliter árpa. Tandij a mindennapi tanköteles után a 1 frt 20 kr., körülbelül 86 frt 70 kr., ismétlőiskolaért a 50 kr., körülbelül 11 frt 10 kr. Kelecsényi községtől 104 frt 44 kr., Perleptől 46 frt 46 kr. Beiratási díjakból átlag 3 forint. Lakása: két szoba, konyha, kamra, istálló. A kérvények *Pintér Károly* apát-plébánoshoz küldendők Aranyos-Maróthra (Barsm.)

235 1—1

Egri érseki megye

A jászódszai róm. kath. elemi népiskolánál az ujonnan szervezett I-ső fiúosztály tanítói állomásra pályázat

Magyar és jó tanszerek!

228

Váltó-számgép vezérkönyvvel 20 kor. Szemléltető-óra 7 kor. Rézmérő méterrúd 2 korona. Mértékgyűjtemény 8 korona

Eben Mihály, Zsámbok, Gödöllői járás.

hirdetik. Javadalma: a községi közjöveldmi pénztárból egyenyedenként előlegesen fizetendő 680 korona törzsfizetés, 120 korona lakáspénz, 120 korona államségély. Köteles leendő tanító növendékeit a nagyméltóságú püspöki kar által megállapított tanterv szerint oktatni, velők minden ajtatosságban résztvenni és az ismétlő leányosztályt vezetni. Kellően felszerelt kérvények *augusztus 31-ig* ft. *Bozóky János* iskolaszéki elnök úrhoz küldendők. 189 2-3

A boldvai kántortanítói állás betöltetik. (Borsod-megye, vasút posta helyben). Fizetés: 600 korona. Három hold szántó-föld, 600 öl belsőség, szép lakás. Kérvények a *sajóújvárosi plébániára* küldendők. 213 2-2

Csanádi egyházmegye.

A perjámosi róm. kath. hitf. elemi népiskola kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalmazás: négy szoba, konyha, éleškamra és pinceből, továbbá mosókonyha, fa- és szertárból meg padlásból álló szabad lakáson kívül tanítói fizetés fejében 420 kor. készpénz, 30 q tiszta buza, 22 m³ kemény hasab tűzifa, 19 korona 40 fillér átalányok és házikert. A kántori teendőkhöz jár két hold termőföld és egy potkert élvezete, 8 m³ kemény hasab tűzifa, 38 m³ takarmányszalma és 3800 lélekutáni szőlajöveldem. Helybeli tanító megválasztása esetében egy másik üresedésbe jöv. 600 kor. készpénz, 20 q tiszta buza, 14 m³ kemény hasab tűzifa és 17 kor. 30 fill. átalányjal javadalmazott s az iskolaszék utasítása szerint vagy természetbeni lakással, vagy 200 kor. lakkbérrel egybekötött tanítói állás fog ugyanakkor betöltetni. A megválasztottak a reájuk bízandó ismétlősök oktatására is kötelesek. Az osztályokhoz való beosztást, illetve az iskolaszék főntarja magának a jogot, valamint a véglegesítést illetőleg is, mely csak egy próbaév sikeres eltöltése után eszközölhetik. Pályázati határidő *aug. 5.*, mely időig a folyamodványok a fentnevezett iskola iskolaszéki elnökéhez küldendők. *Az iskolaszék.* 205 2-2

Az öt tanterével bíró **szépfalvai** róm. kath. népiskolánál 2 tanítói állásra pályázat hirdetik. I. Kántortanítói állás. Javadalma: (mint tanító) 920 korona készpénz, 24 korona írószerekre, 10 korona lakástisztoztatásra, 24 kbn. kemény tűzifa. Szabadlakás (mint kántori), 116 korona 48 fillér készpénz, 6 korona 30 fillér községi misék után, 70 korona alapítványi misék után, 4 kataszt. hold szántóföld, 2800 hívó után stóla. II. Államilag segélyezett tanítói állás. Javadalma: 400 korona készpénz, 16 kbn. kemény tűzifa, 24 korona írószerekre, 10 hónapra lakástisztoztatásra, 100 korona lakkpénz vagy esetleg természetbeni lakás. Fizetés kiegészítés címén 384 korona államségély. A tannyelv magyar, de a német nyelv bírása is megkívánatik. Ismétlőiskolai oktatás mindkettőre kötelező. A kántortanítói állásra pályázók a kántorpróba idejéről értesítettni fognak. A tanítói állásra pályázóknál a kántorságban jártások előnyben részesülnek. Pályázati kérvények az *iskolaszéki elnökséghez* Szépfalu (Temes.) *aug. 11-ig* kellően felszerelve beküldendők. 234 1-1

Győri püspöki megye.

Szarvók (Sopronm.) nagyközségben három osztálytanítói állás töltendő be. Javadalmazás egynek-egynek 800 kor. készpénz, butorozott szoba fűtéssel, 10 korona kertületnény. Tannyelv magyar, de a horvát és német nyelvben jártások előnyvel bírnak. Kötelessége a mindennapi és ismétlőiskolában tanítani, a kántorságban segédkezni. Pályázhatnak okleveles férfitanítók. A pályázat határideje *aug. 8.* *Az iskolaszék.* 202 2-2

A győr-pázmándi róm. kath. iskolához okleveles tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetése egy polgári évre 800 korona havi részletekben és egy butorozott szoba. Teendői a díjlevél szerint. Kérvények az iskolaszékre *címezve aug. 20-ig* alulírottához küldendők, u. p. helyben. *Dróvay János*, főtanító. 226 1-1

Kalocsai érseki megye.

Paripás községben újonnan szervezett róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: 800ko-

rona törzsfizetés, 100 korona lakásbér és a törvényes korpótlék. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályokat vezetni és a gazdasági ismétlőiskolában tanítani. Tannyelv: magyar-német. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők. A szabályszerűen kiállított kérvények a róm. kath. iskolaszékre címezve nt. *Schröder György* esperes úrhoz Palánkára (Bácsm.) küldendők 1904. évi *augusztus hó 6-ig*. Az állás szeptember hó 1-én elfoglalandó, mely naptól a fizetés is folyósíttatik *Az iskolaszék.* 217 1-1

A **szepligeti** róm. kath. népiskolánál újonnan szervezett tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma 900 kor. törzsfizetés és 200 kor. lakkbér, mely járandóságok az iskolafőntartó község penztárából havi előleges részletekben, szabályszerű nyugtára rendszeren kifizettetnek. Tartozik az iskolaszék által kijelölendő osztályt vezetni és a nm. püspöki kar által kiadott tanterv szerint tanítani. A tannyelv magyar-német. Miért is mindkét nyelv tökéletes bírása szükséges. Csak okleveles férfitanítók pályázhatnak. Az orgonálásban és kántori teendőkben jártások előnyben részesülnek. A kellőleg felszerelt kérvények a szepligeti iskolaszékre címezve f. évi *aug. 20-ig* ft. *Schröder György* esperes úrhoz Palánkára (Bácsm.) küldendők. 223 1-1

Kassai egyházmegye.

A **hernádnémeti** (Zemplénm.) róm. kath. iskolánál a második tanítói állomásra pályázat hirdetik. Fizetés 800 kor., megfelelő lakás és kert. Tanítónők is pályázhatnak, kik megválasztásuk esetén a női kézimunkát is tanítják. Kérvények *aug. 15-ig* a róm. kath. plébániára küldendők. Az állás szept. 1-én foglalandó el. 162 3-3

Szedikert (Sárosm.) róm. kath. kántortanítói állomás javadalmazása: lakás, beltelek, házikerten kívül 673 kor. 800 koronáig államségély kéretek. Okleveles tanítónők is jelentkezhetnek *szeptember 1-ig Telekessy János*, kerületi esperesnél Sáros-Hanusfalván. 230 1-1

Róm. kath. harmadéves tanítójelölt ajánkozik segéd-, helyettes-, ideiglenes- vagy pusztai tanítónak, nevelőnek. Nyelvismerete: magyar, tót, zenéhez ért. Cím: *Kélemen János*, Vilmány. (Abaujtornam.) 231 1-1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Nagyleta főkegyházban, (Bihar megye, vasút helyben) kántortanítói állás hirdetik. Fizetés: 400 korona, 18 hold föld, 900 öl szőlő, 600 öl kert, külön udvar, 2 szoba, konyha, kamara, pince, istálló, 200 lélek után stóla. Tankötelesek száma 30. Pályázat napja és színhelye *augusztus 10.*, délelőtt 9 óra, a kápolnaiskolában. Oklevél kérvénnyel küldendő ezen címre: *Róm. kath. plébánia*, Hosszupályi, Bihar megye. 220 1-1

Nyitrai püspöki megye.

A **rovnei** róm. kath. központi elemi népiskolánál harmadik tanítói állásra pályázat hirdetik, fizetése hitközségtől évi 800 kor. előleges havi részletekben, mely az állás elfoglalásától folyósíttatik, lakkbér fejében évi 100 kor., korpótlék biztosítva, ha a kántori teendők segédkezésében jártassággal bír, mellékjöveldemre számíthat, s előnyben részesül. Az állás f. é. szeptember hó 15-én elfoglalandó. Oklevéllel felszerelt folyamodványok f. évi *aug. 22-ig* az iskolaszék *egyházi elnökénél* nyujtandók be. Rovne, Nagy-Bittse mellett, Trencesém. 214 1-2

A **trencsen-makói** róm. kath. iskolaszék *augusztus 17-ig* pályázatot hirdet másodtanítói állásra. Javadalmazás: államtól 740 korona, hitközségtől 60 korona, fára 60 korona, melyből a tanterem is fűtendő, egy szobából álló lakás, kötelessége az I-II. osztályt és ismétlősöket tanítani. A tót nyelv bírása szükséges. *Kriszán József* plébános, isksz. elnök. 232 1-2

Szepesi püspöki megye.

A **merényi** (Szepes megye) róm. kath. elemi népiskolánál nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Pályázhatnak okleveles, jó hanggal bíró, képesített tanítók, kik a magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen — a tót nyelvet legalább némileg — bírják. Javadalmazása: Természetbeni lakáson kívül: 1. a politikai községtől 691 kor. 34 fillér,

2. az egyházi pénztárból 119 kor., 3. beiratási- és tandíjból körülből 160 kor., 4. 25 szekér puha fa a házhoz szállítva, melyből a tanterem is fűtendő, 5. stoláris jövedelem körülből 70 kor., 6. a törvényes korpótlék. Kötelesegei: 1. a mindennapi, felsőbb (esetleg alsóbb) osztályok és az ismétlőkisola tanítása, 2. az orgonálást a másik tanítvánnyal hetenkint fölválva. Foyamódvanyok *augusztus 20-ig* az iskolaszékhez intézendők. A pályázni kívánók orgona- és énekpróbára augusztus 22-én délelőtt megjelenni tartoznak. Az állomás f. évi szeptember 8-ig elfoglalandó. Merény 1904. július 24-én. *Bohoresik György*, iskolai egyházi elnök. *Pitomyák János*, jegyző. 219 1—1

Váci egyházmegye.

Rákospalotára róm. kath. okleveles, jó hangú, orgonálásban jártas segéd kerestetik. Fizetése: évi 300 korona, bútorozott szoba, tisztogatással, élelmezés. *Rácz Ferenc*, kántoránító. 215 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Ságvári esperességben, Kőröshegy plébániához tartozó Bálványos főkegyházban lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állomásra f. évi *aug. 3-ik* napjára pályázat hirdettetik. Jövedelmei: 1. 16 magyar hold szántóföld, értéke 320 kor. 2. Ezekből 2 hold őszt, 2 hold tavaszt a hívek munkálják, értéke 24 kor. 3. Három hold rét értéke 80 kor., ebből két holdat a hívek munkálnak és hazahordják, értéke 7 korona 80 fillér. 4. Mintegy 20 pozsonyi mérő rostált pár-rozs a 4 kor., értéke 80 kor. 5. Stoláris jövedelme 2 kor. 6. Párpénz mintegy 14 kor. 7. Hét-nyolc igavonóstól két kocsis karófele tuzifa járna, de az eddigi gyakorlat szerint az egész megváltatott 50 koronával, nem is ér többet természetben. 8. Ferenc József-alapból 47 kor. 60 fillér. 9. Tankötelesek után mintegy 50 kor. 10. Uradalmi eselések után párpénz mintegy 16 kor. 11. Néhány szőlősgazdától must, értéke 3 kor. 12. Ostyasütésért 4 kor. 13. Összes sarju értéke 40 kor. 14. Ismétlősök tanításáért a politikai községtől 30 kor. Összesen 768 kor. 40 fillér, 176 négyzetgöl házikert sok szép szilvafával. Szabad lakás: két padlós szoba, meleg konyha, kút, sertésöl. Udvar tele jól termő gyümölcstával. Tankötelesek száma 40—45. Tannyelv magyar. Pályázatra személyes megjelenés kívánatik. Csak oklevelesek pályázhatnak. Okiratok a pályázat előtt, a kőröshegyi plébániái hivatalhoz küldendők. Megválasztott tartozik állomását szeptember hó 1-én elfoglalni. *Könnandinger Kálmán*, plébános. 194 2—2

A **bodei** (Veszprémm.) iskolához okleveles róm. kath. kántoránító kerestetik *augusztus 14-re*. Jövedelme: egy szoba, konyha, kamara, istálló. Páronkint 1/2 mérő rozs = 196 kor. Páronkint 42 fill. = 29 K. Tankötelesek fejenként 2 kor. = 100 K. Tüzelő 50 K. Temetők szénája 16 K. Ferenc-József-alapból 47-50 K. Kegydíj a püspöki pénztárból 46 K. Ismétlők oktatásáért 8 K. Temetési stóla 10 K. Államsegély 345 K. Összesen 847 kor. 50 fill. Köteles ünnep- és vasárnap az iskolában litániát és könyörgést tartani. Kérvények oklevél- és szolgálati bizonyítványokkal felszerelve *Szobek Loránt*, tószokberéndi (pósta Ajka) plébánoshoz intézendők. személyes bemutatkozás kérietik. 218 1—1

A **tószokberéndi** (Veszprém megye) róm. kath. iskolához okleveles osztálytanító kerestetik. Pályázati határidő *augusztus 10*. Jövedelme: Egy bútorozott szoba fűtéssel, ágyasmű, takarítás és világítás nélkül. Kap a községtől 320 koronát, a zirci apátságtól 288 koronát készpénzben és 8 méter durungfát 32 korona értékben. Államsegély emel 160 koronát. Tannyelv magyar, de a német nyelv tudása előnyös. Köteles a kántoránitót akadályoztatása esetén a kántoriakban helyettesíteni. Kérvények oklevél- és szolgálati bizonyítványokkal felszerelve *Szobek Loránt*, tószokberéndi (Veszprémm. up. Ajka) plébánoshoz intézendők. Az állás augusztus 31-én elfoglalandó. 222 1—1

A **kaposvári** róm. kath. plébániába kebelezett Kaposvár főkegyességben nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra 1904. évi *augusztus hó 23-iki* határidőre pályázat hirdettetik. Az ezen állással összekötött jövedelmek következők: három szobából álló tisztességes

lakás a hozzátartozó melléképületekkel: 1 1/2 hold belsőség, melynek jövedelme 30 kor.: 9 hold föld 1200 □ ölével, ennek jövedelme 180 kor.: 1 1/2 hold rét, jövedelme 50 kor.: a 9 hold földet a hitközség munkálja, az 1 és 1/2 hold rétlet takarítja, ezen munkák értéke 100 korona: 1 1/2 hold kert 1200 □ ölével, jövedelme 50 kor.: 3/4 öl fa fejében 200 kor. készpénz: 5 hold legelő (most szántó) jövedelme 100 kor.: tandíj 90 mindennapi iskolás után per 2 kor. 180 kor.: eselődgyermek után per 4 korona, összesen mintegy 112 kor.: ismétlő iskolások után 60 kor.: a politikai község pénztárából 60 kor.: minden pártól 1/4 mérő buza és 1/4 mérő rozs, összesen mintegy 30 métermázs, értéke 300 kor.: párpénz minden pár után 26 fillér, összesen mintegy 40 kor.: stoláris jövedelem 10 kor., összesen 1472 korona. A megválasztott tanítónak kötelessége lesz az összes kántori teendők végzése és egyik osztály vezetése. Pályázni szándékozók okmányokkal felszerelt kérvényüket a kaposvári róm. kath. plébániahivatalhoz címezzék; választás napján, azaz augusztus 23-án reggel 9 órára személyes megjelenés okvetlenül megkívánatik. *Dr. Zimmer József* plébános, isksz. elnök. 229 1—1

900 enek szép aranyozott kötésben 3 kor. *Molnár*, Kunszentmiklós. 227 1—3

24 EREDETI PRELUDIUM

jóhbára saját szerzemény, mely szeptember első felében jelenik meg, már most megrendelhető alulírott nál. Egy példány előfizetési ára: 1 k 50 fill. Bolti ára magasabb lesz. Gyűjtők 3 példányra egyet ingyen kapnak.

ZÁMBÓ KÁROLY, Szeged 6.

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a Szentsír lovagja, a Ferencz József-rend lovagja.

A párisi és becsi világhírlapokon stb. helyről kitüntetve.

Legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legnyomású csőrendszerint (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legmerészelebb árban és telkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jókarban tartalmas mersekkelt árban elvállaltatik. Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

A Szent-István-Társulat

• KIADVÁNYAI. •

B I B L I Á K.

Kis képes biblia, vagyis az üdvösség története kis gyermekek számára. Irta *Gerely József*. Az elemi iskolák I—II. osztálya részére. 27 fametszetű képpel. VIII. kiadás. Kötve 50 fillér.

Kis képes biblia, vagyis az üdvösség története gyermekek számára. Az elemi iskolák III—V. osztálya részére. Irta *Gerely József*. 72 fametszetű képpel. VIII. kiadás. Kötve 80 fillér.

Kleine Schulbibel mit Bildern, oder die Geschichte des Heiles für kleine Kinder. Für die I—II. Klasse der Elementarschulen. Irta *Gerely József*. 27 fametszetű képpel. III. kiadás. Kötve 50 fillér.

Kleine Schulbibel mit Bildern, oder die Geschichte des Heiles für Kinder. Für die III—V. Klasse der Elementarschulen. Irta *Gerely József*. 72 fametszetű képpel. Kötve 80 fillér.

Malá Obrázková Biblia alebo Dejiny Spasenia, pre male Dietky. I—II. triedy elementarnich škol. (*Tót nyelvű kiadás.*) Irta *Gerely József*. 27 fametszetű képpel. II. kiadás. Kötve 50 fillér.

Malá Obrázková Biblia alebo Dejiny Spasenia, pre Dietky. III—V. triedy elementarnich škol. (*Tót nyelvű kiadás.*) Irta *Gerely József*. 70 fametszetű képpel. Kötve 80 fillér.

Malá Biblia Z-Kejpami ali Zgodba Zveli esanya za malo deesjezo. Za I—II. Razred normalšzke Šole. (*Vend nyelvű kiadás.*) Irta *Gerely József*. 27 fametszetű képpel. Kötve 50 fillér.

Malá Biblia Z-Kejpami ali Zgodba Zveli esanya za malo deesjezo. Za III—V. Razred normalšzke Šole. (*Vend nyelvű kiadás.*) Irta *Gerely József*. 70 fametszetű képpel. Kötve 80 fillér.

Bibliai képek a még olvasni nem tudó kis gyermekek számára. A *Gerely féle* «Kis képes biblia» képeiből összeállítva. Füzve 20 fillér.

Rövid vezérkönyv a Kis képes biblia I—II. osztályú részének rövidszeres tanításához. II. kiadás. Irta *Gerely József*. Füzve 40 fillér.

Képes Biblia, vagyis az üdvösség története. *Külön kiadás.* Polgári iskolák részére. 72 fametszetű képpel és térképpel. Irta *Gerely József*. Füzve 1 korona 40 fillér.

Ó-szövetségi bibliai történetek.

Középiskolák használatára. 42 képpel és 1 térképpel. Harmadik kiadás. Irta *Pokorny Emanuel dr.* Füzve 1 korona 20 fillér.

Új-szövetségi bibliai történetek.

Középiskolák használatára. 41 képpel és egy térképpel. Második kiadás. Irta *Pokorny Emanuel dr.* Füzve 1 korona 20 fillér.

Bibliai történetek.

Polgári és felső leányiskola használatára. 69 képpel és egy térképpel. Irta *Pokorny Emanuel dr.* Füzve 1 korona 60 fillér.

Bibliai történet kisebb gyermekek számára. Hatvankettedik kiadás. Irta *Roder Alajos*. Kötve 42 fillér.

Bibliai történet, iskolai könyvül középiskolák számára. Ötvenhetedik kiadás. Irta *Roder Alajos*. Kötve 56 fillér.

Bibliai történet, iskola könyvül nagyobb gyermekek számára. Huszadik kiadás. Irta *Roder Alajos*. Kötve 1 kor. 6 f.

Biblische Geschichte für Kinder. Harminkilencedik kiadás. Irta *Roder Alajos*. Kötve 42 fillér.

Biblische Geschichte für die mittlere Jugend. Harminkötödik kiadás. Irta *Roder Alajos*. Kötve 56 fillér.

Biblische Geschichte. Schulbuch für die reifere Jugend. IV. kiad. Irta *Roder Alajos*. Kötve 1 K 6 f.

Deje biblické pre dietky. (*Tót kis biblia.*) Irta *Roder Alajos*. Kötve 42 f.

Zgodbe sztároca i nóvoca zákona za sòlszko detezo poleg knige. (*Vend kis biblia.*) Irta *Roder Alajos*. Kötve 42 f.

Biblična dogodovština za diteu, polag knjige. (*Horvát-üllyr kis biblia.*) Irta *Roder Alajos*. Kötve 42 fillér.

Istoria biblica. (*Román kis biblia.*) Irta *Roder Alajos*. Kötve 42 f.

Szvjascsennaja Istoria vethaho i novaho zavita dlya ditej. (*Ruthén kis biblia.*) Irta *Roder Alajos*. Kötve 42 fillér.

Kratka pripetenja svetoga pisma za školsku mladinu hrvatskoga naroda. (*Győregyházmegyei horvát kis biblia.*) Kötve 36 fillér.